

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Řehákové a soudců JUDr. Ivanky Havlíkové a Mgr. Martina Kříže v právní věci žalobce: **Mgr. M. Š.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě na ochranu před nezákonnými zásahy správního orgánu ze dne 6.8.2011, ze dne 12.9.2011, ze dne 29.10.2011, ze dne 13.11.2011 a ze dne 14.4.2012,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou ve znění podání ze dne 14.6.2013 domáhal, aby soud vyslovil nezákonnost zásahu Policie České republiky vůči žalobci, ke kterému došlo dne 6.8.2011, dne 12.9.2011, dne 29.10.2011, dne 13.11.2011 a dne 14.4.2012 vyžadováním, aby se žalobce jako řidič vozidla v rámci silniční kontroly na výzvu Policie České republiky podrobil orientačnímu vyšetření, zda neřídí vozidlo pod vlivem alkoholu, aniž by byl důvod se domnívat, že řídí vozidlo pod vlivem alkoholu nebo aniž by u žalobce bylo dáno důvodné podezření, že přivodil jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje. Zároveň žádal, aby soud zakázal žalovanému pokračovat v porušování žalobcova základního práva podle čl. 2 odst. 2, 3 a čl. 4 Listiny základních práv a svobod vyžadováním, aby se žalobce jako řidič vozidla v rámci silniční kontroly na výzvu Policie České republiky podrobil orientačnímu vyšetření, zda neřídí vozidlo pod vlivem alkoholu, aniž by byl důvod se domnívat, že řídí vozidlo pod vlivem alkoholu nebo aniž by u žalobce bylo dáno důvodné podezření, že přivodil jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje.

V podané žalobě předně uvedl, dne 6.8.2011 v 1.25 hodin se vracel vozidlem tovární značky Toyota Landcruiser, SPZ: AKP 22 - 11 z osady Ždán přes obec Slapy do Prahy. Společně s žalobcem ve vozidle cestovala Mgr. A. V. Když asi v 1.25 hodin přijížděl od osady Ždán ke křižovatce, ze které silnice vlevo vede do osady Buš, silnice přímo do Přestavlk a silnice vpravo do osady Skalice, byl v místě křižovatky zastaven hlídkou Policie ČR. V té době byla v tomto místě mlha a hlídku stavějící ho červeným světlem žalobce spatřil na poslední chvíli. Hlídka Policie ČR byla složena ze dvou policistů a jako důvod žalobcova zastavení mu bylo sděleno, že jde o silniční kontrolu. Žalobce byl vyzván k předložení dokladů potřebných k řízení vozidla, dotázán, zda požil alkohol, a vyzván, aby se podrobil orientační dechové zkoušce, zda není pod vlivem alkoholu. Žalobce vystoupil z vozidla a dotázal se, zda má hlídka policie důvodné podezření, že je žalobce pod vlivem alkoholu nebo z jakého jiného důvodu ho k tomuto orientačnímu vyšetření vyzývá. Tímto dotazem žalobce vzbudil značnou nevoli obou policistů, kteří na něho začali pokřikovat, že na to mají „právo“, že je žalobce k tomu „povinen“, že ho k tomu mohou vyzvat bez udání důvodu. Když žalobce oponoval, policista č. 312977 na něho ze vzdálenosti asi 5 metrů podrážděně vykřikl, že „*ze mne cítí alkohol*“. Toto obvinění slyšela i spolujezdkyně žalobce. Na to žalobce reagoval dotazem, jak může policista cítit alkohol na vzdálenost 5 metrů, navíc z někoho, kdo alkohol nepožil, a jaký měl důvod k tomu, že žalobce zastavil a obtěžuje ho, ačkoliv žalobce neporušil dopravní předpisy. Na uvedené mu policista odpověděl, že alkohol cítil, když žalobce po zastavení otevřel okénko u vozidla a že žalobce zastavil proto, že se mu nezdál žalobcův způsob jízdy. Dotaz žalobce, z jakého důvodu se policistovi nezdál způsob jízdy, zůstala bez odezvy. Následně policisté zaútočili na žalobce dotazy, zda se žalobce odmítá podrobit kontrole, zda není pod vlivem alkoholu a zda si je vědom následků s tím spojených. Za této situace se žalobce nedobrovolně a v důsledku nezákonného donucení této zkoušky podrobil, a to s negativním výsledkem. Po sdělení výsledku se žalobce znovu dotázal policisty č. 312977, jak za této situace z něho mohl údajně cítit alkohol, na což mu bylo odpovězeno, že se „*asi spletl*“ a dodal, že „*asi mohl cítit parfém*“.

Následně policisté odešli s doklady žalobce směrem ke služebnímu vozidlu, ze kterého žalobce hlasitě lustrovali v policejních evidencích, z vozidla bylo slyšet, že zadávají komusi do vysílačky žalobcovi osobní údaje a bylo slyšet i odpověď z vysílačky, ohledně platnosti řidičského průkazu žalobce a o tom, že žalobce nemá vysloven zákaz řízení motorových vozidel, to vše tak, že sdělované údaje slyšela i spolujedoucí žalobce. Tvrdil, že není slučitelné se zákonem o ochraně osobních údajů, aby policista prověřoval řidiče na veřejnosti způsobem, že osobní údaje kontrolované osoby jsou slyšitelné po okolí a může je slyšet někdo další. Po desetiminutovém zdržení byly žalobci vráceny doklady a žalobce mohl pokračovat v cestě.

Žalobce namítal, že postup a chování policistů bylo nezdvořilé, protiprávní a vysloveně šikanózní. K tomu poukázal na čl. 2 odst. 3, 4 Ústavy, ust. § 5 odst. 1 písm. f) a ust. § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon č. 361/2000 Sb.“), a ust. § 16 odst. 1, 2, 3 a 4 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 379/2005“ Sb.). Konkrétně tvrdil, že postup obou policistů, kteří ho zastavili a vyzvali k orientačnímu vyšetření na přítomnost alkoholu, byl protiprávní, neboť žádný z policistů neměl důvod domnívat se, že žalobce je pod vlivem alkoholu. Pokud jde o tvrzení, že z žalobce byl údajně „cítit alkohol“, jedná se o zdůvodnění zjevně účelové a nepravdivé. Zcela mimo platnou právní úpravu jsou dle žalobce výroky policistů, že na to mají „právo“, že žalobce je k tomu „povinen“, a že žalobce k tomu mohou vyzvat bez udání důvodu. Tento postup žalobce považoval za protiprávní a v rozporu s čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy ČR, a i silně nezdvořilý, neboť takto by policista s občanem v žádném případě jednat neměl (§ 9 zákona č. 273/2008 Sb.).

K tomu odkázal na nálezy Ústavního soudu ČR sp.zn.: I. ÚS 1835/07 ze dne 18.11.2008, z něhož vyplývá, že státní orgány nemohou zasahovat do osobní sféry jednotlivce jenom proto, že jim to umožňuje jejich kompetence, ale musí mít také podložený důvod k takovému postupu. K limitům výkonu veřejné moci žalobce rovněž poukázal na nálezy Ústavního soudu sp.zn.: I. ÚS 1849/08 a II. ÚS 229/95. Uzavřel, že v souladu se zásadami, vyplývajícími z těchto nálezů Ústavního soudu, chování a postup policistů nebyl, stejně jako jejich postup nebyl v souladu se zákonem č. 379/2005 Sb. a zákonem č. 273/2008 Sb.

Dále žalobce poukázal na čl. 56 odst. 1 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 160 ze dne 4.12.2009, který opravňuje policistu vyzvat k orientačnímu vyšetření na alkohol - dechové zkoušce každého řidiče při každé silniční kontrole, bez ohledu na to, zda jsou pro takovou výzvu splněny podmínky uvedené v § 16 odst. 2 věty první zákona č. 379/2005 Sb. Tvrdil, že k vydání takového podzákonného předpisu, rozšiřujícího pravomoci Policie ČR nad rámec vymezený zákonem, není Policie ČR vůbec oprávněna. Jedná se tak o pokyn interní povahy, který nevyvolává žádné právní účinky vůči osobám, které nejsou služebně podřízeny tomu, kdo takový pokyn vydal (policejnímu prezidentu). Pokud bylo záměrem policejního prezidenta tímto pokynem rozšířit pravomoci Policie ČR a uložit povinnosti řidičům nad rámec stanovený zákonem, jedná se ve skutečnosti o nicotný akt, který pro třetí osoby není závazný.

Podáním ze dne 5.10.2011 žalobce doplnil a rozšířil svoji žalobu o zásah, ke kterému došlo dne 12.9.2011 v 1.05 hodin, kdy jel vozidlem tovární značky Toyota Landcruiser, SPZ: AKP 22 - 11 z Karlova náměstí v Praze 2 směrem od ul. Ječné k ulici U Nemocnice. V momentě, kdy žalobce byl již v blízkosti křižovatky s ulicí U Nemocnice, vyběhl policista, který na poslední chvíli vběhl žalobci do jízdní dráhy a dával mu červeným světelným znamením pokyn k zastavení. Po zastavení žalobce policista prohlásil, že provádí silniční kontrolu a vyžádal si od žalobce doklady potřebné k řízení vozidla. Zatímco tento policista studoval předložené doklady, přistoupil k vozidlu žalobce další policista a vyzval ho, aby se podrobil kontrole (orientačnímu vyšetření), zda žalobce nepožil alkohol. Žalobce se dotázal policisty, zda má důvod se domnívat, že požil alkohol. Bylo mu odpovězeno, že to není rozhodující, protože žalobce je povinen se kontrole a testu na alkohol podrobit pokaždé, když ho policie zastaví a vyzve. Žalobce odpověděl, že v právním státě je občan povinen podrobit se kontrole, která má nějaký důvod, nikoliv však buzeraci, která je zjevně bezdůvodná a pozoruhodně častá. K opakovanému dotazu, zda má policista důvod se domnívat, že žalobce požil alkohol, policista odpověděl, že to přece nemůže poznat a trval na tom, že se žalobce musí kontrole podrobit. Žalobce se požadované kontrole nedobrovolně, v důsledku donucení podrobil, s negativním výsledkem. I v tomto případě byl dle žalobce postup a chování policistů nezdvořilá a zjevně protiprávní a šikanózní.

Podáním ze dne 1.11.2011 žalobce rozšířil svoji žalobu o nezákonný zásah, ke kterému došlo v sobotu dne 29.10.2011 ve 23.05 hodin, kdy žalobce řídil vozidlo tovární značky Toyota Landcruiser, SPZ: AKP 22 - 11, se kterým jel od ulice V Rovínách v Praze 4 ulicí Jeremenkovou směrem k Podolskému nábřeží. V té chvíli si všiml, že ho dojíždí vozidlo, se světelným nápisem „STOP POLICIE“. Žalobce zastavil při pravém okraji vozovky a vystoupil z vozidla. Policista mu oznámil silniční kontrolu. Na to žalobce reagoval dotazem, jaký mají policisté důvod k jeho zastavení. Odpovědi pouze výrazem „silniční kontrola“. Žalobce se vrátil do vozidla pro doklady nutné k řízení vozidla, které předal policistovi. To už policista (č. 318020) držel v ruce přístroj Dräger a vyzval žalobce, aby se podrobil kontrole, zda není pod vlivem alkoholu. Žalobce se dotázal, zda policisté mají důvod se domnívat, že řídil vozidlo pod vlivem alkoholu. Policista mu odpověděl, že mají pokyny, aby takovou kontrolu prováděli pokaždé, když někoho zastaví, při každé silniční kontrole. I v tomto

případě se žalobce nakonec orientačnímu vyšetření nedobrovolně, v důsledku donucení podrobil, a to s negativním výsledkem.

Podáním ze dne 30.12.2011 žalobce doplnil a rozšířil žalobu o zásah, ke kterému došlo dne 13.11.2011 v 15 hodin, kdy se žalobce vracel vozidlem tovární značky Toyota Landcruiser, SPZ: AKP 22 - 11 po dálnici D 5 z Plzně do Prahy. Protože žalobce trpěl zdravotní indispozicí – průjemem, spěchal k nejbližší čerpací stanici na WC. V úseku před čerpací stanicí LUKOIL Králův Dvůr ho předjelo vozidlo VW Passat černé barvy, RZ: 8S4 3201, které ho za použití zvláštních výstražných znamení Policie ČR zastavilo. Z vozidla vystoupili dva příslušníci Policie ČR, přičemž policisté mu oznámili silniční kontrolu a požádali ho o doklady k řízení vozidla a o občanský průkaz. Žalobce požadované doklady předložil. Následně přistoupil policista OEČ 322731 a vyzval žalobce, aby se podrobil orientační dechové zkoušce na přístroji Dräger, zda není pod vlivem alkoholu. Žalobce se opakovaně policisty výslovně zeptal, zda má důvodné podezření, že řídil pod vlivem alkoholu nebo že způsobil někomu újmu na zdraví pod vlivem alkoholu. K uvedeným otázkám policista žalobci odpověděl, že se může domnívat, že jel pod vlivem alkoholu, protože jel rychle. Žalobce odpověděl policistovi, že se požadovanému orientačnímu vyšetření podrobí, ale nikoliv dobrovolně, nýbrž v důsledku donucení. Výsledek dechové zkoušky byl negativní. Následně policisté žalobci sdělili, že důvodem jeho zastavení bylo, že žalobce překročil maximální povolenou rychlost. Dále se policisté zeptali žalobce, zda s přestupkem souhlasí a zda je ochoten zaplatit blokovou pokutu. Doplnili, že takový postup pro žalobce bude výhodný, protože horní hranice blokové pokuty je 1.000,- Kč, zatímco horní hranice pokuty ve správním řízení je 2.500,- Kč. Žalobce odpověděl, že ne, přičemž i tento postup považoval za protiprávní. Uvedl, že policisté v okamžiku, kdy ho přemlouvali k zaplacení blokové pokuty, neměli spolehlivě zjištěný skutkový stav. V žádném případě pak nebyli oprávněni ho k zaplacení blokové pokuty přemlouvat předestíráním rozdílu ve výši částek, které lze jako pokutu uložit v blokovém řízení a ve správním řízení. Následně byl vyplněn formulář o přestupku.

Podáním ze dne 7.3.2012 žalobce změnil žalobu. Uvedl, že základní otázkou, kterou je nutno zodpovědět je, zda je Česká republika materiálním právním státem, založeným na úctě k právům a svobodám člověka a občana, nebo zda je policejním státem, ve kterém pod záminkou silniční kontroly může policie libovolně šikanovat kohokoliv, koho si vybere bez ohledu na to, zda dotyčná osoba vzbuzuje reálné podezření, že se dopustila porušení dopravních nebo jiných právních předpisů nebo ne, tedy aniž by existoval konkrétní podložený důvod k takovému postupu. Upozornil, že v první řadě jde o výklad nejednoznačných ustanovení různých zákonů z oblasti veřejného práva, kdy v ust. § 5 odst. 1 písm. f), i § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 360/2001 Sb. je výslovně v textu právní normy použit výraz „*vyšetření podle zvláštního právního předpisu*“, a v poznámce pod čarou č. 7 je výslovně uveden odkaz na zákon č. 379/2005 Sb. Výklad těchto právních předpisů provedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23.11.2011, č.j.: 6 Aps 3/2011-63. Namítal, že tento výklad je velmi zjednodušující a pokud uvádí, že česká praxe používání poznámek pod čarou je ve světě ojedinělá, a navíc často v rozporu s požadavky na formulaci právních předpisů v podmínkách právního státu, takže vzniknou-li proto v důsledku použití této legislativní techniky výkladové problémy, je nutno je řešit tak, že rozhodující je vlastní pravidlo chování, nikoli to, co je stanoveno v poznámce pod čarou, je takový výklad v rozporu se zásadou „v pochybnostech ve prospěch jednotlivce“. Všude tam, kde zákon umožňuje dvojí výklad, tedy výklad ústavně konformní a výklad rozporný s Ústavou a jejími principy, je třeba zvolit výklad ústavně konformní. K tomu poukázal na nálezy Ústavního soudu sp.zn.: I. ÚS 420/09. Uzavřel, že z uvedených důvodů je nepřijatelné, aby zákon č. 361/2000 Sb. odkazoval na jiný

předpis, aby rozsah tohoto odkazu byl relativizován tak, že jde jenom o způsoby toho kterého vyšetření, nikoliv o podmínky, za nichž může být provedeno. Tedy aby orgán veřejné moci si z právní normy, na kterou tento zákon odkazuje, vybíral pouze její určité části, zaštiťoval se legislativní nedokonalostí a aby neurčitost právní úpravy vykládal v neprospěch jednotlivce a v neprospěch základního práva a svobody. Takový výklad práva je v rozporu se zásadou „in dubio pro libertate“ a odporuje ochraně základních práv a svobod. Uzavřel, že výklad zastávaný Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 23.11.2011, č.j. 6 Aps 3/2011-63, totiž že v tomto případě vyplývá účel kompetence Policie ČR přímo z ust. § 124 odst. 9 zákona o silničním provozu, kdy tímto účelem je dohled na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích a to je také legitimním důvodem pro zásah do osobní sféry jednotlivce, nemůže obstát jako ústavně konformní. Kompetence a účel jsou zde Nejvyšším správním soudem chybně směřovány, aniž by Nejvyšší správní soud sporný postup policie podrobil testu proporcionality (přiměřenosti). Tento výklad zároveň zcela popírá ústavně zakotvený princip primátu občana nad státem (viz nález Ústavního soudu sp.zn. : I. ÚS 557/09 ze dne 18.8.2009). V právním státě by policisté vůbec neměli bezdůvodně stavět a obtěžovat řidiče, není-li podezřelý z přestupku. Důvodem ke kontrole nemůže být samotná skutečnost, že se občan pohybuje na veřejném prostranství, nebo že jede autem.

Poslední doplnění a rozšíření žaloby žalobce učinil podáním ze dne 14.6.2012. Uvedl, že v sobotu dne 14.4.2012 ve 21.05 hodin projížděl vozidlem tovární značky Toyota Landcruiser, SPZ: AKP 22 - 11 obcí Tetín ve směru od Berouna k obci Srbsko. Aniž by svým chováním zavedl jakýkoliv důvod k policejní kontrole, byl zastaven hlídkou policistů a byla mu oznámena silniční kontrola. Policisté žalobce požádali o doklady k řízení vozidla a rovnou se ho zeptali, zda před jízdou požil alkohol a oznámil mu, že se podrobí orientačnímu vyšetření, zda není pod vlivem alkoholu. Žalobce vystoupil z vozidla a zeptal se policisty, zda má důvodné podezření, že řídil pod vlivem alkoholu nebo že způsobil někomu újmu na zdraví pod vlivem alkoholu. Na to ho policista upozornil, že si celé jednání nahrává. Žalobce svůj dotaz zopakoval, přičemž mu bylo odpovězeno, že je povinen podrobit se orientační dechové zkoušce a pokud jí odmítá, tak že je vyzýván, aby se podrobil lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve. I v tomto případě se žalobce podrobil požadovanému orientačnímu vyšetření s negativním výsledkem.

Ve vyjádření k podané žalobě žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Uvedl, že podle ust. § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, je úkolem policie chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Jedním ze zákonů, který svěřuje policii úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti, je zákon č. 361/2000 Sb. Ve smyslu jeho ust. § 1 jsou předmětem úpravy tohoto zákona práva a povinnosti účastníků provozu na pozemních komunikacích podle zvláštního právního předpisu (tj. zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích), pravidla provozu na pozemních komunikacích, úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích, řidičská oprávnění a řidičské průkazy a vymezení působnosti a pravomoci orgánů státní správy a Policie České republiky ve věcech provozu na pozemních komunikacích. Podle ust. § 124 odst. 8 zákona č. 361/2000 Sb. vykonává dohled na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích Policie České republiky, a to mimo jiné i tím, že kontroluje dodržování povinností účastníků silničního provozu na pozemních komunikacích (viz. písm. a)) a provádí prevenci v oblasti bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích (viz. písm. e)). Povinnosti řidiče jsou upraveny mimo jiné v § 5 zákona č. 361/2000 Sb. Podle odst. 2 písm. a) tohoto ustanovení „nesmí řidič požit

alkoholický nápoj nebo užít návykovou látku během jízdy“ a podle písm. b) „nesmí řídit vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem“. Za účelem zjištění možného porušení povinnosti řidiče neřídit pod vlivem alkoholického nápoje a v případě pozitivního zjištění tohoto vlivu preventivně zabránit řidiči v další jízdě, kterou by mohl ohrozit bezpečnost silničního provozu, jsou podle § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. příslušníci policie ve služebním stejnokroji oprávněni vyzvat řidiče k vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem. Zvláštním právním předpisem, na který toto zákonné ustanovení odkazuje pod čarou a v němž je uveden způsob vyšetření ke zjištění ovlivnění alkoholem, je zákon č. 379/2005 Sb. Není odkazováno na konkrétní ustanovení tohoto zákona. Tomuto oprávnění policie pak odpovídá i jedna z povinností řidiče stanovená v § 5 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., a to „podrobit se na výzvu policisty vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou“. Opět je zde odkázáno na zvláštní právní předpis, tj. zákon č. 379/2005 Sb.

Dle žalovaného ust. § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. nelze na postup policistů při jejich oprávnění podle § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. aplikovat, neboť policisté postupují podle zvláštního zákona, kterým je právě zákon č. 361/2000 Sb. a ani z poznámky pod čarou, uvedenou k ust. § 124 odst. 9 písm. f) tohoto zákona, nelze dovodit, že úmyslem zákonodárce bylo omezit oprávnění příslušníků policie způsobem, který je popsán v ust. § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb., tedy tak, že orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu je povinna se podrobit osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnosti podle odst. 1 (tj. činnosti, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek) pod vlivem alkoholu, a dále osoba, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje. Zákon č. 379/2005 Sb., na který je v § 124 odst. 9 písm. f) a v § 5 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. odkazováno, se tedy použije „pouze“ pro způsob vyšetření ke zjištění, zda řidič není ovlivněn alkoholem. Zákon o č. 361/2000 Sb. tedy opravňuje příslušníky policie ve služebním stejnokroji vyzvat každého řidiče k vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem a vyzvaný řidič je povinen se tomuto vyšetření podrobit. Poznamenal, že ke stejnému závěru dospěl i Městský soud v Praze ve věci podobné žaloby, když tuto žalobu rozsudkem č.j. 11A 207/2010-32 ze dne 10.8.2011 zamítl.

K poukazu na čl. 55 odst. 1 Závazného pokynu policejního prezidenta uvedl, že v tomto článku *není uložena policistovi povinnost kontrolovat každého řidiče, ale je zde konstatováno: „V rámci silniční kontroly je policista oprávněn vyzvat řidiče, aby se podrobil orientačnímu vyšetření, zda neřídí vozidlo pod vlivem alkoholických nápojů“*. Tedy je zde v podstatě jinými slovy uvedena část ust. § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. Na základě shora uvedeného tak nelze dospět k závěru, že závazný pokyn je, v části ukládající povinnost policistům vyzvat každého řidiče k vyšetření, zda není pod vlivem alkoholu, v rozporu se zákonem o silničním provozu. Možnost kontrolovat každého řidiče není tímto zákonem vyloučena a vzhledem ke zvýšení účinnosti prevence bezpečnosti silničního provozu se jeví uložení povinnosti závazným pokynem, aby policisté kontrolovali každého řidiče, jako žádoucí.

V posuzované věci vyšel soud z následně uvedené právní úpravy:

Podle ust. § 82 s.ř.s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu

přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

Podle ust. § 84 odst. 1 s.ř.s. žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo.

Podle odst. 2 zmeškání lhůty nelze prominout.

Podle ust. § 85 s.ř.s. žaloba je nepřijatelná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.

Podle ust. § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. řidič je kromě povinností uvedených v § 4 dále povinen podrobit se na výzvu policisty, příslušníka Vojenské policie, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem.

Podle ust. § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích jsou příslušníci Policie ve služebním stejnokroji oprávněni zejména vyzvat řidiče a učitele autoškoly k vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem.

Podle ust. § 16 odst. 1 zákona č. 379/2005 Sb. osoba, která vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek, nesmí požívat alkoholické nápoje nebo užívat jiné návykové látky při výkonu této činnosti nebo před jejím vykonáváním.

Podle ust. § 16 odst. 1 zákona č. 379/2005 Sb. orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu je povinna se podrobit osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnosti podle odstavce 1 pod vlivem alkoholu, a dále osoba, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje. Spočívá-li orientační vyšetření zjišťující obsah alkoholu v dechové zkoušce provedené analyzátozem alkoholu v dechu, splňujícím podmínky stanovené zvláštním právním předpisem^{9a}), odborné lékařské vyšetření se neprovede. V případě, že osoba tento způsob orientačního vyšetření odmítne, provede se odborné lékařské vyšetření.

Soud posoudil podanou žalobu takto:

Předmětem sporu mezi účastníky řízení je v projednávaném případě dle návrhu výroku rozsudku, učiněných žalobcem v jednotlivých podání, toliko otázka, zda Policie České republiky je oprávněna v rámci prováděné silniční kontroly vyzvat řidiče vozidla k orientačnímu vyšetření, zda neřídí vozidlo pod vlivem alkoholu, a to aniž by byl důvod se domnívat, že řidič řídí vozidlo pod vlivem alkoholu nebo by bylo dáno podezření, že řidič přivodil jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje, či nikoliv. Při posouzení uvedené otázky soud vyšel z ust. § 5 odst. 1 písm. d) a ust. § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. Ust. § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. upravuje oprávnění příslušníků Policie vyzvat řidiče k vyšetření podle zvláštního právního předpisu, zda není ovlivněn alkoholem. Z tohoto ustanovení vyplývá, že policista je oprávněn přistoupit k vyšetření řidiče na ovlivnění alkoholem pouze na základě předchozí výzvy. Z uvedeného ustanovení v žádném případě nelze dovodit, že výzva policisty vůči řidiči je podmíněna

podezřením, že řidič je ovlivněn alkoholem, případně že v souvislosti s požitím alkoholu jinému přivodil újmu. S oprávněním policistů zakotveném v ust. § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. pak v plném rozsahu koresponduje povinnost řidiče vozidla upravená v ust. § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2000 Sb. podrobit se na výzvu policisty vyšetření podle zvláštního právního předpisu, zda není ovlivněn alkoholem. Rovněž z tohoto ustanovení plyne, že řidiče tíží povinnost podvolit se vyšetření na ovlivnění alkoholem toliko na základě předchozí výzvy policisty. Ani z tohoto ustanovení tak nelze dovodit, že by byl řidič povinen podvolit se vyšetření na ovlivnění alkoholem toliko za předpokladu, že vznikl důvod domnívat se, že řidič řídí vozidlo pod vlivem alkoholu případně, že řidič v souvislosti s požitím alkoholického nápoje přivodil jinému újmu na zdraví. Tedy z ust. § 5 odst. 1 písm. d) a ust. § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. je dle náhledu soudu zcela jednoznačné, že jedinou podmínkou nezbytnou k tomu, aby se řidič vozidla podrobil vyšetření na ovlivnění alkoholem, je výzva policisty. Je tomu tak proto, že v dané věci jde o takový způsob kontroly, který na rozdíl od jiných státních kontrol pro povahu provozu na pozemních komunikacích (při výběru a zastavení vozidla pro účely kontroly) ani neumožňuje předchozí konkrétní a podloženou hypotézu či podezření, že řidič řídí vozidlo pod vlivem alkoholu a toto podezření nelze založit ani při osobní kontrole řidiče, neboť chování řidičů při možnosti i různého množství alkoholu v krvi nemusí být u každého transparentní. Proto předpoklad řízení vozidla pod vlivem alkoholu nemusí být dán u žádného z účastníků silničního provozu nebo může být dán u všech řidičů. Z tohoto důvodu, a jak bude pojednáno níže, na účast v silničním provozu nemůže dopadat ust. § 16 odst. 1 zákona č. 379/2005 Sb. z hlediska vytipování činnosti osoby, která se má podrobit vyšetření na alkohol, právě z důvodu její zvlášť ohrožující a nebezpečné činnosti, na kterou směřuje toto zákonné ustanovení. Z tohoto důvodu tak soud považuje odkaz žalobce na zásadu „v pochybnostech ve prospěch jednotlivce“ a s tím související nálezy Ústavního soudu sp.zn.: I. ÚS 420/09 za irelevantní.

Na výše uvedeném závěru nemůže nic změnit skutečnost, že ust. § 5 odst. 1 písm. d) a rovněž i ust. § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb. odkazuje u části textu „*vyšetření podle zvláštního právního předpisu*“ v poznámce pod čarou na zákon č. 379/2005 Sb. Předně soud poukazuje na skutečnost, že podle ustálené judikatury Ústavního soudu poznámka pod čarou uvedená v zákoně slouží jako interpretační pomůcka, není tedy právně závazná, součástí právního předpisu by byla pouze v případě, že by to bylo výslovně vyjádřeno, což se však v projednávaném případě nestalo. Především však dle náhledu soudu odkaz na zákon č. 379/2005 je nutno vázat k části textu „*vyšetření na ovlivnění alkoholem*“, nikoliv k pravomoci policisty přistoupit k tomuto vyšetření. Tato pravomoc je výlučně upravena v zákoně č. 361/2000 Sb. O výše uvedeném svědčí gramatický výklad ust. § 5 odst. 1 písm. d) a ust. § 124 odst. 9 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., jenž poznámku pod čarou výlučně váže na sousloví „*vyšetření podle zvláštního právního předpisu*“ a rovněž i teleologický výklad tohoto ustanovení. Jestliže totiž zákon č. 361/2000 Sb. ve smyslu ust. § 1 mj. upravuje práva a povinnosti účastníků provozu na pozemních komunikacích podle zvláštního právního předpisu a dále také vymezuje působnost a pravomoc orgánů státní správy a Policie České republiky ve věcech provozu na pozemních komunikacích, pak je zcela zřejmé, že je to tento zákon, který upravuje oprávnění Policie v rámci dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích provádět vyšetření na zjištění, zda řidič vozidla není ovlivněn alkoholem. Naopak nelogické by bylo hledat tyto podmínky až v zákoně č. 379/2005 Sb. Podle ust. § 1 zákona č. 379/2005 Sb. totiž tento zákon stanoví a) opatření směřující k ochraně před škodami na zdraví působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, b) opatření omezující dostupnost tabákových výrobků a alkoholu, c) působnost správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků při tvorbě a uskutečňování programů ochrany před škodami působenými užíváním tabákových výrobků, alkoholu a

jiných návykových látek. Předmětem tohoto zákona tak není vymezení působnosti a pravomoci orgánů Policie ve věcech provozu na pozemních komunikacích, konkrétně pak výkon dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích.

Nad shora uvedené soud rovněž poukazuje na skutečnost, že podmínky vyšetření stanovené v ust. § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb., se vztahují výlučně k osobám stanoveným v ust. § 16 odst. 1 tohoto zákona, tedy k osobě, která vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek. Tyto osoby mají povinnost podle ust. § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. podrobit se vyšetření za podmínek, že se lze důvodně domnívat, že vykonává činnosti pod vlivem alkoholu, nebo že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje. Povinnost řidiče jako účastníka silničního provozu je však výlučně upravena v ust. § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb.

K těmto závěrům dospěl i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23.11.2011, č.j.: 6 Aps 3/2011-63 a ze dne 16.12.2009, č.j.: 6 As 40/2009-125, na které soud též odkazuje.

K odkazům žalobce na nálezy Ústavního soudu, zejména nález sp.zn.: I. ÚS 1835/07, respektive sp.zn.: I. ÚS 1849/08 a sp.zn.: II. ÚS 229/95, z nichž žalobce dovozuje, že státní orgány nemohou zasahovat do osobní sféry jednotlivce jenom proto, že jim to umožňuje jejich kompetence, ale musí mít také důvody k takovému postupu, soud uvádí, že v projednávaném případě byl důvod postupu příslušníků Policie jednoznačně dán, a to jejich právem dohledu nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích (§ 124 odst. 7 zákon a č. 361/2000 Sb. Tato pohnutka pak byla dle náhledu soudu i legitimním důvodem pro zásah do osobní sféry žalobce.

Soud jen nad relevantní rámec uvedeného posouzení podotýká, že nepovažuje silniční kontroly žalobce za šikanózní nebo za „pozoruhodně časté“. Jak je zřejmé z popisu zásahů, šlo o kontroly ve 4 případech v pozdních večerních či nočních hodinách a v případě 1 odpolední kontroly za situace, kdy žalobce, jak sám uvedl, z osobních zdravotních důvodů spěchal a jel pravděpodobně rychleji, jak to i kontrolující policisté vyjádřili. Ve všech těchto případech lze považovat za logický a případný výkon pravomoci policistů k silniční kontrole a k vyšetření na alkohol, když právě jízda v nočních hodinách a při vyšší rychlosti může přivodit odůvodněnou a náhodnou kontrolu řidičů.

Na základě shora uvedeného soud neshledal žalobu důvodnou a proto jí podle ust. § 87 odst. 3 zamítl.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 a 3 s.ř.s. Byla-li žaloba odmítnuta, žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů. Žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné náklady v řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li

stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 12. července 2013

JUDr. Naděžda Řeháková , v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Lucie Horáková